

Tọa đàm “Sử dụng án lệ ở Hoa Kỳ và việc giảng dạy án lệ ở các trường đại học Hoa Kỳ”

Ngày 20/7/2018, Khoa Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHQGHN) tổ chức Tọa đàm với chủ đề “Sử dụng án lệ ở Hoa Kỳ và việc giảng dạy án lệ ở các trường đại học Hoa Kỳ”. Tham dự Tọa đàm có Ông John Houston – Thẩm phán liên bang Hoa Kỳ, Ông David Anderson – Giám đốc Dự án GIG của USAID, Ông Flynn Maddem – Đại học Luật Washington & Lee, PGS.TS. Nguyễn Hoàng Anh – Chủ nhiệm Bộ môn LL&LSNNPL cùng các giảng viên, học viên, sinh viên của Khoa Luật.

Án lệ có thể hiểu là đường lối giải thích và áp dụng luật pháp của các tòa án về một vấn đề pháp lý, đường lối này đã được coi như một tiền lệ mà các thẩm phán sau đó có thể quyết định trong các trường hợp tương tự. Xử theo án lệ là việc tòa cấp dưới vận dụng các phán quyết có từ trước của tòa cấp trên để đưa ra một phán quyết mới trong một vụ việc tương tự.

Theo quan điểm của các nhà luật học theo hệ luật Anh - Mỹ, thì án lệ được hiểu theo hai nghĩa. Theo nghĩa hẹp, án lệ bao gồm toàn bộ các quyết định, bản án được tuyên bố bởi tòa án và có giá trị như nguồn luật, đưa ra những nguyên tắc, nền tảng áp dụng cho các vụ việc xảy ra tương tự sau này, hay là cách thức sử dụng các nguyên tắc có sẵn như là những căn cứ áp dụng để quyết định các vụ việc xảy ra trong tương lai. Còn theo nghĩa rộng, án lệ là nguyên tắc bắt buộc đòi hỏi thẩm phán trong hệ thống các cơ quan tòa án khi xét xử một vụ việc cụ thể cần phải căn cứ ngay vào các bản án, các vụ việc trước đó, đặc biệt là các phán quyết của các tòa cấp cao, tòa phúc thẩm và tòa án tối cao hay là những nguyên tắc không theo luật định được đưa ra từ các quyết định tư pháp, hay là hệ thống những nguyên tắc bất thành văn đã được công nhận và hình thành thông qua các quyết định của tòa án.

Với những nước theo hệ thống pháp luật Châu Âu lục địa, tiêu biểu một số nước như Pháp, Đức, Ý, Nhật Bản,... Án lệ được xem như một cách giải thích pháp luật.

Cơ sở hình thành án lệ chính là những khiếm khuyết của hệ thống pháp luật. Khi có những khiếm khuyết của hệ thống pháp luật, tòa án sẽ viện dẫn những căn cứ

pháp luật được coi là hợp lý để đưa ra một phán quyết có tính đột phá và bản án này sẽ được tòa án tối cao công bố là án lệ để áp dụng chung cho các trường hợp tương tự do khiếm khuyết quy phạm hoặc chưa có dẫn chiếu quy phạm rõ ràng.

Việc áp dụng án lệ ngoài ý nghĩa giải quyết một vụ án cụ thể còn thiết lập ra một tiền lệ để xử những vụ án tương tự sau này, do đó, sẽ tạo bình đẳng trong việc xét xử các vụ án giống nhau, giúp tiên lượng được kết quả của các vụ tranh chấp, tiết kiệm công sức của các thẩm phán, người tham gia tố tụng, cơ quan tiến hành tố tụng, tạo ra sự công bằng trong xã hội. Án lệ là khuôn thước mẫu để các thẩm phán tuân theo vì được đúc kết, chọn lọc kỹ và mang tính chuyên nghiệp. Khi ấy thẩm phán chỉ cần đối chiếu để đưa ra phán quyết, tránh chuyện mỗi người nhìn nhận, đánh giá vấn đề một kiểu. Từ đó tránh được chuyện dư luận xã hội cho rằng việc xét xử của tòa án là không bình đẳng. Đồng thời, áp dụng án lệ còn giúp các đơn vị khi đàm phán, soạn thảo và ký kết hợp đồng giao dịch dân sự, thương mại biết phòng tránh rủi ro...

Tại Tọa đàm các chuyên gia và các đại biểu cùng trao đổi về xây dựng, sử dụng án lệ ở Hoa Kỳ và việc giảng dạy án lệ ở các trường đại học Hoa Kỳ, nhiều vấn đề được đặt ra như vấn đề nguồn của pháp luật, sự linh hoạt trong việc thay đổi án lệ, việc sử dụng án lệ như thế nào đối với các chủ thể khác nhau...Có thể nói Tọa đàm đã mang lại nhiều thông tin, kinh nghiệm bổ ích cho việc giảng dạy và nghiên cứu về án lệ ở Khoa Luật trong thời gian tới.

Một số hình ảnh:

